

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Apgūt zināšanas par Eiropu – skolām paredzētu metodisko līdzekļu izstrāde”

(pašiniciatīvas atzinums)

(2019/C 353/09)

Ziņotājs: **Gerhard RIEMER**

Pilnsapulces lēmums	20.2.2019.
Juridiskais pamats	Reglamenta 32. panta 2. punkts Pašiniciatīvas atzinums
Atbildīgā specializētā nodaļa	Nodarbinātības, sociālo lietu un pilsoniskuma specializētā nodaļa (SOC)
Pieņemts specializētās nodaļas sanāksmē	8.7.2019.
Datums, kad pieņemts plenārsesijā	17.7.2019.
Plenārsesija Nr.	545
Balsojuma rezultāts (par/pre/atturas)	191/4/6

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1. EESK izprot 2015. gada **Parīzes deklarāciju** ⁽¹⁾ un 2018. gada **Padomes ieteikumus** ⁽²⁾ kā skaidru dalībvalstu pilnvarojumu, kas atbalstīts ar EP 2016. gada rezolūciju ⁽³⁾, politiskajā darba kārtībā pārliecināti iekļaut mācīšanu un mācīšanos par “Eiropas Savienību”. Šis ir jauns sākumpunkts, no kura iecerēts mācīšanā ietvert Eiropas dimensiju un izglītības darbiniekiem sniegt nepieciešamo atbalstu.

1.2. EESK ir pārliecināta, ka **izglītības jomā** parastu izglītojamo vidū pastāv zināma **informācijas plaisa** un zināšanu trūkums **par ES lomu** un ietekmi uz Eiropas pilsoņu ikdienas dzīvi. Neraugoties uz vēlētajū aktivitātes pieaugumu no 42,61 % (2014) līdz 50,95 % (2019), EP vēlēšanu rezultāti liecina, ka joprojām cilvēkus ir nepieciešams informēt un izglītēt par Eiropas Savienību jau agrīnā vecumā.

1.3. EESK aicina **izglītībai par ES dot jaunu impulsu**. Tā vēlas izmantot iespēju, ko pavērusi EP, EK sastāva atjaunošana un jo īpaši jaunā izglītības, kultūras, jaunatnes un sporta komisāra stāšanās amatā. EESK ir pārliecināta, ka īpašs uzsvars ir jāliek uz jauniešu izglītošanu par ES jautājumiem un tā ir uzskatāma par svarīgu, lai varētu norisināties progresīva Eiropas pilsoniskuma veidošanās, kas nepieciešama spēcīgas Eiropas Savienības attīstībai.

1.4. EESK, **pieņemdamā divus jaunus atzinumus** ⁽⁴⁾, mēģina **pēc iespējas vērst uzmanību uz izglītošanu par Eiropas Savienību (SOC/612) un zināšanu par Eiropu apguvi skolā**. Ir jādomā par jauniem veidiem, kā veicināt labāku saikni starp iedzīvotājiem un ES un uzlabot iedzīvotāju informētību par ES, tās pasākumiem, mērķiem un vērtībām. Lai to panāktu, lielāks darbs ir jāiegulda cilvēku informēšanā par ES īpaši pamatizglītības līmenī, kā arī profesionālās izglītības un apmācības, augstākās izglītības un mūžizglītības ietvaros.

⁽¹⁾ Parīzes deklarācija, 17.3.2015.

⁽²⁾ Padomes ieteikums (2018), ST/9010/2018/INIT.

⁽³⁾ EP rezolūcija (2016) (2015/2138(INI)).

⁽⁴⁾ OV C 228, 5.7.2019., 68. lpp.

1.5. **Daudz pasākumi ir veikti ES līmenī un dalībvalstīs** ar mērķi uzlabot stāvokli, un valstu un ES līmenī ir pieejama virkne izcilu materiālu un metodisko līdzekļu, kas varētu kalpot par iedvesmas avotu jaunu iniciatīvu virzīšanai. Tomēr ir jāuzlabo skaidrība, pieejamība un vispārēja informācija par to, kas ir pieejams. EK 2013. gada pētījuma rezultāti⁽⁵⁾ apliecina, ka dalībvalstīs ir acīmredzama politiskā griba uzlabot šādas informācijas kvalitāti, tomēr darāmā joprojām ir daudz.

1.6. EESK uzskata, ka būtu **jāveic jauns pētījums ar kritisku ievirzi** par pašreizējo stāvokli dalībvalstīs saistībā ar izglītošanu par ES dalībvalstīs, par skolotāju sagatavošanu un profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanu šajā jomā. Būtu lietderīgi izanalizēt pašreizējās iniciatīvas un izglītības programmas, jo īpaši pamatizglītības un vidējās izglītības programmas, kā arī pilsoniskās sabiedrības organizāciju un sociālo partneru ieguldīto darbu. Pētījumu varētu balstīties uz 2013. gada pētījumu *Learning Europe at School* (Mācīšanās par Eiropu skolā).

1.7. Papildus tam ļoti noderīgs un nepieciešams būtu to **mācīšanas un mācīšanās materiālu un resursu saraksts**, kas radīti, īstenojot attiecīgus ES finansētus projektus. Visus šos instrumentus varētu apkopot platformā, tos grupējot pēc valodas, vecuma grupas un temata, un tā varētu būt līdzīga vietnei "Ko manā labā dara Eiropa", un to varētu izmantot mācīšanas un mācīšanās nolūkā skolās.

1.8. EESK uzskata, ka **mācību programmas koncepciju vajadzētu izskatīt plašāk** un iekļaut fakultatīvo mācību programmu, tādējādi atzīstot vērtīgās mācību aktivitātes, kas papildina mācīšanos ārpus stundām un mācību priekšmetiem un kurās ES jauniešiem un iedzīvotājiem tiek pasniegta vēlamajā gaismā.

1.9. EESK uzskata, ka neliels **metodoloģiskais materiāls (pamata kopums) būtu jāgatavo katrai skolai** (izglītojamiem un skolotājiem), lai palīdzētu uzlabot visu cilvēku izglītošanu par ES. Šī metodoloģiskā materiāla saturs varētu iegūt dažādu veidolu un tas būtu jāpielāgo valsts un reģionālajam kontekstam, kā arī cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.

1.10. Lai palielinātu politisko atbalstu labākai izglītošanai par ES, Eiropas līmenī būtu jāizveido **augsta līmeņa ekspertu grupa zināšanu par Eiropu apguves jautājumos**, un tajā vajadzētu būt pārstāvētām dalībvalstīm un pazīstamiem ekspertiem. Šī grupa varētu izglītības ministriem apspriešanai iesniegt politikas priekšlikumus un ieteikumus, kuri tiktu izmantoti Padomes secinājumu sagatavošanā.

1.11. **Skolotājiem ir liela nozīme kā "nākotnes arhitektiem"**. Viņiem ir nepieciešamas labākas zināšanas par ES un prasmes izglītēt par Eiropu jebkura vecuma skolēnus. Skolotājiem trūkst zināšanu par ES, daži trūkst pieredzes, bet citi par savām zināšanām nav tik pārliecināti, lai tās varētu pasniegt klasei. Tāpēc EESK vēlas, lai uzsvars tiktu likts uz skolotāju sagatavošanu ES un dalībvalstu līmenī, kā arī lai skolotāji tiktu atbalstīti esošo materiālu izmantošanā un saņemtu palīdzību, izmantojot jauno digitālo tehnoloģiju sniegtās iespējas.

1.12. **EESK ir pārliecināta par redzējumu**, ka jauniešiem, kuri absolvē skolu, vajadzētu būt pamatzināšanām par ES, proti, **sava veida "ES pratībai"**. EESK apzinās, ka izglītēt aptuveni 72 miljonus skolēnu, kuri mācās ES pamatskolās un dažādu līmeņu vidējās izglītības iestādēs, ir ne tikai diezgan liels izaicinājums, bet arī lieliska iespēja. Tā ietver arī iespēju apmeklēt Eiropas iestādes. Arī skolotājiem vajadzētu būt šādi iespējai, lai gūtu konkrētu pieredzi, apspriestos ar dažādām organizācijām un iestādēm (piemēram, EESK) un atgrieztos mājās ar labākām zināšanām par Eiropu, tās lomu, vērtībām un organizatorisko struktūru.

2. Iespēja, kas jāizmanto – jauna iniciatīva īstajā laikā

2.1. EESK vēlas izmantot iespēju, ko paver EK un EP sastāva atjaunošana un, jo īpaši jaunā izglītības, kultūras, jaunatnes un sporta komisāra iecelšana, un vērst uzmanību uz to, kā par Eiropu mācīt skolā.

2.2. Iepriekšējos atzinumos EESK ir uzsverusi, cik svarīga ir izglītošana par ES vēsturi, vērtībām, demokrātiju un sasniegumiem, kā arī par tās nozīmi, jo tas ir veids, kā panākt, lai ES iegūtu lielāku jēgu savu pilsoņu acīs. Formālās izglītības sistēmai ir liela ietekme uz to, kā jaunieši uztver pasauli, tādēļ tai ir liela nozīme viņu izpratnes par ES veidošanā.

2.3. Šis atzinums papildina atzinumu SOC/612⁽⁶⁾, un tā mērķis ir atbalstīt, stiprināt un padarīt intensīvāku tajā ietvertu aicinājumu strādāt izglītošanas par ES jomā. Šajā atzinumā EESK vēlas likt lielāku uzsvāru uz Eiropu un uz izglītību par ES vispār, un jo īpaši uz zināšanu par Eiropu apguvi skolā.

⁽⁵⁾ Learning Europe at School (Mācīšanās par Eiropu skolā), EK pētījums, 2013.

⁽⁶⁾ OV C 228, 5.7.2019., 68. lpp.

2.4. Eiropas un ES nākotni veidos un attīstīs mūsu jaunieši – skolēni, kuri šodien vēl sēž skolas solā un kurus ietekmē viņu vide, ģimene un draugi. Tādēļ ir svarīgi panākt jauniešu aktīvu iesaisti ES jautājumu risināšanā un nodrošināt, lai skolas sniegtu informāciju, kā arī radītu iespējas kritiskām un konstruktīvām diskusijām par ES jautājumiem.

2.5. Iedzīvotāju informētības līmenis par ES, tās struktūru un darbību katrā dalībvalstī ir atšķirīgs. Tas ietver informētību par ES iestāžu uzdevumu un ES politikas ietekmi uz Eiropas iedzīvotāju dzīvi. Cilvēku izglītošana par Eiropu varētu izpausties kā īpašs priekšmets vai modulis, vai arī to varētu iekļaut dažādos mācību priekšmetos dažādos izglītības līmeņos, dodot pienācīgu brīvību valstu izglītības pārvaldes iestādēm un skolām.

2.6. Tādēļ arvien lielāka nozīme ir skolām un skolotājiem, un veidam, kā skolotāji izglīto skolēnus par ES, jo īpaši ņemot vērā eiroskepticisma pieaugumu dažās dalībvalstīs.

2.7. Tendences liecina, ka sabiedrības prasības pret skolas nodrošināto formālo izglītību pakāpeniski palielinās. Šajā izglītībā – vismaz pamatskolas un vidusskolas līmenī – būtu nevis jānodrošina tikai fakts balstīts mācību process, bet jācenšas sniegt skolēniem prasmes un kompetences, kas viņiem ir nepieciešamas, lai spētu domāt kritiski, iemācītos izprast un analizēt informāciju un veidot savu viedokli. Skolēniem cita starpā būtu jāveido informācijā balstīts viedoklis par ES. Skolas nevar izdarīt visu, tādēļ labāka koordinācija starp dažādajām formālās, neformālās un ikdienējās izglītības struktūrām sekmētu Eiropas projekta panākumus. Turklāt jānorāda – jo agrāk jaunieši saskarsies ar Eiropas jautājumiem un tiks ieinteresēti par Eiropu, jo vairāk viņi jutīsies kā eiropieši.

2.8. Vienlaikus tas uzliek zināmus pienākumus skolotājiem, kuru atbildība palielinās. Tādēļ ir svarīgi sniegt papildu atbalstu skolotājiem, nodrošinot praktiskus metodiskos līdzekļus mācīšanai par ES, un paredzēt daudzveidīgus lietošanai gatavus materiālus par dažādiem tematiem, kas būtu piemēroti dažādām vecuma grupām un pieejami visās ES valodās, vienlaikus ņemot vērā katras dalībvalsts konkrēto situāciju.

3. ES un dalībvalstu atbildība

3.1. Nav šaubu, ka galvenā atbildība par izglītību un apmācību jāuzņemas dalībvalstīm. Tomēr komplementāro funkciju ietvaros ES varētu uzņemt lielāku lomu un piedāvāt īpašus pasākumus un aktivitātes ar mērķi uzlabot vispārējās zināšanas par ES. EESK uzskata, ka šobrīd ir īstais laiks rīkoties.

3.2. Balstoties uz 2015. gada martā ES vadītāju parakstīto Parīzes deklarāciju ⁽⁷⁾, EESK izprot 2018. gada Padomes ieteikumu ⁽⁸⁾ kā skaidru dalībvalstu pilnvarojumu politiskajā darba kārtībā pārliecināti iekļaut mācīšanu un mācīšanos par “Eiropas Savienību”. Šis ir jauns sākumpunkts, no kura iecerēts mācīšanā stiprināt Eiropas dimensiju un izglītības darbiniekiem sniegt nepieciešamo atbalstu.

3.3. Pēdējo gadu laikā ES ir intensīvi risinājusi jautājumus, kas ir saistīti ar izglītību un apmācību, un nesēn ievadījusi tematu par Eiropu zināšanu apguvi skolā.

3.3.1. No 2011. līdz 2013. gadam Komisija pēc EP pieprasījuma īstenoja iniciatīvu “Mācīšanās par ES skolā”. EP rezolūcija “Mācīšanās par ES skolā” ⁽⁹⁾ tika pieņemta vēlāk – 2016. gadā, un tajā tika īpaši uzsvērta šā jautājuma nozīme un sniegti konkrēti ieteikumi ES un dalībvalstu līmenī, kas mūsu skatījumā joprojām būtu jāatbalsta un jāizmanto kā pamats jaunām iniciatīvām. EESK atzīst un atbalsta EP un Komisijas iniciatīvas un ļoti cer, ka šī EESK iniciatīva dos jaunu un spēcīgu impulsu jaunai pieejai.

3.3.2. Dokuments “Pamatkompetences mūžizglītībai – Eiropas atsaucē satvars” ⁽¹⁰⁾ tika atjaunināts 2018. gadā, un tajā ir noteiktas kompetences, kas katram Eiropas pilsonim ir nepieciešamas viņa personīgajai pilnveidei un izaugsmei, nodarbinātībai, sociālai iekļautībai un aktīvam pilsoniskumam. Pārskatītajā satvarā ir iekļauta iedaļa par kultūras izpratni un izpausmi. Tas nozīmē, ka ir jāpilnveido zināšanas par vietējo, valsts, reģionālo, Eiropas un pasaules kultūru un tās izpausmēm, tostarp valodām, mantojumu, tradīcijām un kultūras darbiem, kā arī izpratne par to, kā šie izpausmes veidi var ietekmēt cits citu un indivīda idejas. No tā varētu iedvesmoties, lai atjauninātu skolu izglītības programmas, kā arī neformālās un ikdienējās izglītības programmas nolūkā izglītot cilvēkus par ES.

⁽⁷⁾ Parīzes deklarācija, 17.3.2015.

⁽⁸⁾ Padomes ieteikums (2018), ST/9010/2018/INIT.

⁽⁹⁾ EP rezolūcija (2016) (2015/2138(INI)).

⁽¹⁰⁾ Padomes ieteikums (2018/C 189/01).

3.3.3. *Erasmus* programmai, kas guvusi neticamus panākumus, arī turpmāk būtu jādod iespēja iegūt zināšanas par ES. Būtu jā saglabā iespēja mācīties par ES. Beidzamo 32 gadu laikā vairāk nekā 10 miljoni cilvēku ir izmantojuši *Erasmus* ⁽¹¹⁾. Saskaņā ar Komisijas priekšlikumu jaunajai *Erasmus* programmai 2021.–2027. gadam ir paredzēts divas reizes lielāks budžets nekā iepriekšējām programmām un tas pieaudzis no nedaudz mazāk kā 15 miljardiem līdz 30 miljardiem, un ar to paredzēts sniegt atbalstu izglītojošām un skaidrojošām darbībām par ES. Piemēram, vajadzētu būt iespējai ar *Jean Monnet* iniciatīvām atbalstīt pasākumus ne tikai augstākās izglītības jomā, bet arī citos izglītības un apmācības līmeņos.

3.3.4. Eksistē arī citas svarīgas un veiksmīgas ES programmas jauniešiem. *DiscoverEU* ⁽¹²⁾ dod jauniešiem iespēju bez maksas ar vilcieni apceļot Eiropu un atklāt ne tikai krāšņas ainavas un satikt citus līdzīgi domājošus ceļotājus, bet arī palielināt savu neatkarību un pašpārliecību, kā arī iepazīt ES raksturu. Vēl viena iniciatīva – Eiropas Solidaritātes korpuss ⁽¹³⁾ – jauniešiem dod iespēju savā valstī vai ārvalstīs veikt brīvprātīgo darbu vai strādāt projektos, kas sniedz labumu kopienām un cilvēkiem visā Eiropā.

3.4. Viena no galvenajām lomām izglītībā ir dalībvalstīm. Komisijas 2013. gada pētījums ⁽¹⁴⁾ atklāj, ka dalībvalstīs ir acīmredzama politiskā griba uzlabot šādu informāciju, tomēr darāmā joprojām ir daudz. Pētījumā ir izziņāts, kā iespējams veidot skolēnu zināšanas par ES, un sniegti ieteikumi Komisijai un dažādiem iesaistītajiem partneriem, jo īpaši skolotājiem. Dažas dalībvalstis mācīšanos par ES ir iekļāvušas mācību programmās un skolotāju sagatavošanas programmās. Tomēr ir ļoti maz pierādījumu tam, ka ar Eiropu saistītais mācību saturs ir izstrādāts progresīvā veidā, lai skolēnus vadītu no pamatfaktiem līdz pilnīgākai izpratnei. ES iestāžu darbība un lēmumu pieņemšanas process, kas ir ļoti būtiski pilsoniskai līdzdalībai ir lielā mērā novārtā atstāts temats salīdzinājumā ar citiem vienkāršākiem faktiem. Turklāt šis svarīgais pētījums ir balstīts uz datiem, kas ir vecāki par 10 gadiem.

3.5. Visās dalībvalstīs tiek īstenoti daži pasākumi, kas pārsniedz valsts prasības attiecībā uz mācīšanos par Eiropu. Skolas, NVO, fondi vai universitātes, kas sadarbojas ar skolām un skolotājiem jau aktīvi cenšas uzlabot to, kā tie pasniegtas zināšanas par Eiropu. Visā ES pie šī jautājuma strādā zinošas un ieinteresētas vietējās organizācijas. Daudzas iniciatīvas finansē ES, bet ne visas. Šādu pasākumu īstenošana pierāda, ka ir pieprasījums un nepieciešamība vēl vairāk pilnveidot atbalstu mācīšanai par Eiropu.

3.6. Tiek īstenotas daudzas ar informēšanu saistītas iniciatīvas, kā arī pilsoniskās sabiedrības programmas un sociālo partneru iniciatīvas, bet Komisijas 2013. gada pētījums ⁽¹⁵⁾ liecina, ka varētu tikt uzlabota informācijas un skolu programmu struktūra.

3.7. EESK iniciatīva “Jūsu Eiropa, jūsu lēmumi” ⁽¹⁶⁾ arī ir pieminēšanas vērts labas prakses piemērs.

4. Īstenojamie politiskie priekšlikumi un stimuli

4.1. ES, jo īpaši jaunajam Komisijas sastāvam un jaunajam izglītības, kultūras, jaunatnes un sporta komisāram, būtu jāapsver, kā kopā ar dalībvalstīm radīt jaunu impulsu, lai veicinātu intensīvu vispārēju diskusiju par to, kāda nozīme ir mācīšanai par Eiropu skolā.

4.2. Ar mērķi sagādāt vairāk pierādījumu, lai būtu iespējams radīt uz datiem balstītas politikas pamatnostādnes pabeigt un pilnveidot pašreizējos pasākumus, būtu jāveic jauns pētījums par dalībvalstīs ES izglītības jomā skolās pastāvošo pašreizējo situāciju. Šis pētījums būtu jāizmanto kā pamats jaunām iniciatīvām, kuru mērķis ir apkopot piemērus, salīdzināt dažādus labas prakses piemērus, apspriest tos un demonstrēt rezultātus.

4.3. Papildus jaunajam pētījumam Komisijai būtu jāapkopo visi mācību materiāli/resursi, kuri kopš 2010. gada radīti, īstenojot svarīgākos ES finansētos projektus par tematiem, kas ir saistīti ar zināšanu par ES apguvi skolā (piemēram, projekti, kas ir finansēti ar *Jean Monnet* iniciatīvu starpniecību, ietverot katra šāda projekta kopsavilkumu).

4.4. Lai palielinātu politisko atbalstu labākai izglītošanai par ES, Eiropas līmenī būtu jāizveido augsta līmeņa ekspertu grupa zināšanu par Eiropu apguves jautājumos, un tajā vajadzētu būt pārstāvētām dalībvalstīm un pazīstamiem ekspertiem. Pēc brīvprātības principa varētu izziņāt, vai pastāv kopēji veidi un līdzekļi tam, kā cilvēkiem pasniegt pamatfaktus un informāciju par Eiropas integrāciju. Šī grupa varētu izglītības ministriem apspriešanai iesniegt politikas priekšlikumus un ieteikumus, kuri tiktu izmantoti Padomes secinājumu sagatavošanā.

⁽¹¹⁾ EK, “Ieguldījums cilvēkos”, 2018. gada maijs.

⁽¹²⁾ https://europa.eu/youth/discovereu_lv

⁽¹³⁾ COM(2018) 440 final.

⁽¹⁴⁾ Learning Europe at School (Mācīšanās par Eiropu skolā), EK pētījums, 2013.

⁽¹⁵⁾ Ibidem.

⁽¹⁶⁾ EESK, “Jūsu Eiropa, jūsu lēmumi”.

4.5. Dalībvalstu **skolās** būtu jāievieš **ES diena** (brīvpaprātīgi). Šī jaunā iniciatīva radītu konkrētu iespēju intensīvā, labvēlīgā un uz nākotni vērstā veidā Eiropas skolās apspriest ar ES saistītus tematus un izmantot un ieviest metodiskos līdzekļus.

4.6. Eiropas izglītības jomā atzinīgi tiktu novērtētas pilsoniskās sabiedrības iniciatīvas un programmas, kuras varētu organizēt arī sociālie partneri. Šīs organizācijas būtu cieši jāiesaista apspriedēs, īstenošanā, sagatavošanā un/vai labas prakses materiālu atlasē tematiskām diskusijām skolās, kā arī diskusijās par ES nozīmi un turpmāko lomu⁽¹⁷⁾. Tiek īstenotas vairākas parauga cienīgas programmas. Tomēr to ietekme varētu būt daudz lielāka, ja tās būtu iekļautas plašākā skolu mācību programmā un pasākumos.

5. Skolām paredzētu metodisko līdzekļu izstrādāšana

5.1. Vairākos avotos jau ir pieejami daudzi resursi zināšanu apguvei par ES. Ir pieejams milzīgs materiālu un metodisko līdzekļu apjoms – jo īpaši ES līmenī. Tomēr tos ne vienmēr ir viegli atrast, jo sevišķi tad, ja persona nav informēta par šādiem materiāliem. Tādēļ nevajadzētu koncentrēties uz jaunu mācīšanas līdzekļu izveidi. Tā vietā vajadzētu pielāgot un uzlabot esošos līdzekļus un informēt par tiem (piemēram, par “Mācību stūrīti”). To varētu izdarīt, izveidojot vienotu tiešsaistes platformu, kurā tiktu apkopoti mācīšanas līdzekļi no visiem dažādajiem avotiem.

Šajā platformā skolotāji varēs atlasīt materiālus atkarībā no tēmas un vecuma grupas, kurā ir viņu audzēkņi, līdzīgi, kā tas ir iespējams tīmekļa vietnē: “Ko manā labā dara Eiropa”⁽¹⁸⁾, kuru EP izveidoja pirms 2019. gada EP vēlēšanām.

5.2. Turklāt skolotāji, vecāki un citi pieaugušie būtiski ietekmē to, kā jaunieši uztver ES. Tādēļ formālās izglītības iestādēm paredzētie metodiskie līdzekļi zināšanu apguvei par ES būtu jāpapildina ar mūžizglītības iespējām pieaugušajiem. Ņemot vērā pašreizējās dezinformācijas problēmas, tas nozīmē arī to, ka cilvēki būtu jāinformē par vietām, kur viņi var atrast drošticamu informāciju par ES.

5.3. Metodisko līdzekļu izstrāde ir kopīga atbildība, bet galvenā atbildība jānes dalībvalstīm. Ar Eiropas jautājumiem saistīti temati pirmām kārtām būtu jāizstrādā ES līmenī, bet ar dalībvalstīm saistītie jautājumi – dalībvalstu līmenī. Grāmatās, videomateriālos, CD vai lietotnēs nacionālā dimensija tiks iekļauta paralēli ES-dimensijai. Dalībvalstīm ir jāizlemj, kā un kādā ziņā mācību saturs tiek izmantots, un tā ir skolotāju un skolas atbildība.

5.4. Ir labāk un intensīvāk jāizmanto pastāvošie materiāli, jo īpaši pašreizējās tīmekļa vietnes, piemēram, ES izcilais “Mācību stūrītis”⁽¹⁹⁾, kurā materiāli ir pasniegti ļoti labā veidā.

Tajā ir pieejami materiāli par populārām tēmām pamatskolai un vidusskolai atbilstoši vecuma grupai, zināšanu testi un diezgan daudz specifisku metodisko līdzekļu, sākot no uzdevumu grāmatām, faktu lapām, spēlēm un skolotājiem paredzētiem materiāliem un beidzot ar videomateriāliem. Vecuma grupas ietver arī vecumu līdz 9 gadiem un virs 15 gadiem. Skolēniem ir pieejamas spēles, viktorīnas un uzdevumu grāmatas, kas viņiem izklaidējošā veidā palīdz iegūt zināšanas par ES. Arī skolotājiem šajā vietnē ir pieejami materiāli visām vecuma grupām, lai viņu varētu palīdzēt skolēniem iegūt zināšanas par ES un tās darbību. Skolotāji arī var gūt iedvesmu no stundu plāniem un izmantot tīklošanās iespējas ar citām skolām un skolotājiem visā ES. Kopā ar dalībvalstīm ir jāpūlejas, lai informācija par šo materiālu lietošanu būtu vieglāk pieejama un kā to izmantot.

5.5. ES līmenī ir pieejams milzīgs materiālu un metodisko līdzekļu apjoms. To izmantošana ir atkarīga no vairākiem kritērijiem: izglītības pakāpes, temata, izglītības sistēmas un dalībvalsts izglītības politikas konkrētā rakstura. Tomēr EESK iesaka izstrādāt katrai skolai ES paredzētu pamatkomplektu (nelielu metodisko līdzekļu kopumu), kas būtu koncentrēti vērsti tikai uz tematiem, un to izmantot komunikācijas pastiprināšanai. Šim materiālam sadarbībā ar dalībvalsts izglītības ministriju jābūt pieejamam attiecīgai skolai kopā ar citiem konkrētajai valstij paredzētajiem materiāliem un sadarbībā ar iesaistītajām ES iestādēm un organizācijām, piemēram, sociālajiem partneriem.

Pamatkomplektam vajadzētu būt pieejamam tiešsaistē, skolas tīmekļa vietnē, kā arī ar reģionālo un ES kontaktpunktu starpniecību. Tam jāietver, piemēram:

— viegli saprotams buklets, skolotājiem un skolēniem paredzēta brošūra⁽²⁰⁾,

⁽¹⁷⁾ The Future Evolution of Civil Society in EU by 2030 (Pilsoniskās sabiedrības turpmākā attīstība ES līdz 2030. gadam).

⁽¹⁸⁾ <https://what-europe-does-for-me.eu/lv/home>

⁽¹⁹⁾ “Mācību stūrītis”.

⁽²⁰⁾ Austrijas piemērs: neliela brošūra ar īsu tekstu, kas ir atšķirīga skolotājiem un skolēniem, kurā ietvertas Eiropas un valstu saites uz tīmekļa vietnēm ar īsu komentāru par dažādiem tematiem.

- katrai valstij īpaši radīts īss videomateriāls vai filma, ko ir izveidojuši tās iedzīvotāji,
- ES līmenī piedāvātu materiālu izlase par ES tematikas pasniegšanu skolā. Šie materiāli būtu jāparedz konkrētiem skolas līmeņiem (pirmsskolai, pamatskolai, vidusskolai, augstskolām), kā arī tajos būtu jāietver saites uz galvenajām tiešsaistes vietnēm, tostarp uz “Mācīšanās stūrīti”,
- dalībvalsts materiāli par reāliem labas prakses piemēriem.

5.6. Vajadzētu tiekties uz to, lai katram skolēnam, kas absolvē skolu, būtu pamatzināšanas par ES, proti, sava veida pratība ES jautājumos. EESK apzinās, ka sasniegt un izglītēt aptuveni 72 miljonus skolēnu, kuri ES mācās sākumskolā, pamatskolā un vidusskolā, ir diezgan liels izaicinājums. Tas ietver studentu un skolēnu iespēju apmeklēt Eiropas iestādes un iepazīties ar ES un tās vēsturi (Eiropas vēstures nams). Arī skolotājiem vajadzētu būt iespējai aktīvi iepazīties ar ES iestādēm, lai gūtu konkrētu pieredzi, apspriestos ar dažādām organizācijām un iestādēm (piemēram, EESK) un atgrieztos mājās ar labākām zināšanām par Eiropu, tās lomu, vērtībām un organizatorisko struktūru.

5.7. Šī ES izglītība būtu jāveicina ar dažādiem līmeņiem paredzētiem metodoloģiskiem materiāliem, piemēram:

- pamatskolā skolēniem būtu jāamcās par citu ES valstu kultūru un tradīcijām, piemēram, to valodu, ēdieniem, mūziku, svētku dienām, ģeogrāfiju, tautastēpiem un tautas dejām,
- vidusskolā skolēni būtu jāiepazīstina ar precīzākiem faktiem par ES un jāsāk veidot pilsoniskā atbildība. Metodiskajiem līdzekļiem būtu jāaptver ES vēsture, ES galvenie sasniegumi (piemēram, tās ieguldījums miera veidošanā), ES iestādes, ES politika, ES vēlēšanas, plašsaziņas līdzekļu lietotprasme, kritiska ziņu uztvere un aktīvs pilsoniskums,
- augstākās izglītības līmenī metodiskajiem līdzekļiem būtu jāsniedz padziļinātāka informācija, piemēram, par ES politikas nostādņiem, politiskajām struktūrām, ekonomiku, darba tirgu, sociālās politikas jautājumiem, mobilitāti, tiesībām un sociālo partnerību. Tie varētu ietvert arī līdzekļus, kas ir pielāgoti konkrētām profesijām, piemēram, žurnālistiem vai vietējiem/reģionāliem politiķiem.

5.8. Skolotāju svarīgā un izšķirošā loma

5.8.1. Skolotājiem ir ļoti svarīga loma nākotnes veidošanā. Ir būtiski izveidot īpašu programmu skolotājiem, ņemot vērā attiecīgās dalībvalsts konkrēto situāciju un vajadzības. Pašreiz daudziem skolotājiem trūkst zināšanu par ES, un viņi par savām zināšanām nav tik pārliecināti, lai tās nodotu skolēniem.

5.8.2. Viņiem ir nepieciešamas labākas zināšanas par Eiropu, lai viņi būtu sagatavoti un varētu skolēnus mācīt par Eiropu jau no agrīna vecuma. Viens no skolotāju izglītības mērķiem ir panākt, lai skolotājiem būtu labāka izpratne par integrācijas institucionālo procesu un ar jaunās didaktiskās pieejas palīdzību viņi varētu to izskaidrot skolēniem. Viņiem arī būs jāizmanto jauni didaktikas koncepti.

5.8.3. EESK atzinīgi vērtē modernizēto un centralizēto platformu “Mācību stūrītis”⁽²¹⁾, kas nesēn ir izveidota ES tīmekļa vietnē. “Mācību stūrītis” galvenokārt ir paredzēts pamatskolu un vidusskolu skolēniem, viņu skolotājiem un vecākiem, un tajā vienā vietā ir apkopotas Komisijas un citu iestāžu izstrādātas spēles, viktorīnas, mācību materiāli par ES un priekšrocībām, ko tā sniedz Eiropas iedzīvotājiem. **eTwinning** ir pasaulē lielākais skolotāju tīkls. Vairāk nekā **680000 skolotāju** ir reģistrējušies **eTwinning** tīklā. Tas viņiem dod iespēju veidot kopīgus projektus, pilnveidot skolotāju un skolēnu prasmes. Tas ir ļoti svarīgi, lai veidotos Eiropas piederības sajūta. Būtu jāuzlabo skolotāju informētība par šo rīku.

5.8.4. EESK uzskata, ka vajadzētu būt iespējai, ka dažas iestādes, kuras saņem ES finansiālo atbalstu, jo īpaši Eiropas Universitātes institūts un Eiropas Koledža nodrošinātu apmācības par Eiropas jautājumiem visiem skolotāju apmācību vadītājiem ES. Turklāt **Erasmus+**⁽²²⁾ studentiem un **Jean Monnet** programmās iesaistītajiem akadēmisko aprindu pārstāvjiem būtu jāieņem svarīga loma skolās un jārīkojas kā ES vēstniekiem.

⁽²¹⁾ “Mācību stūrītis”.

⁽²²⁾ OV C 228, 5.7.2019., 68. lpp.

5.8.5. EESK arī uzskata – ir svarīgi, ka Komisija ir izveidojusi skolotāju grupu testēšanas jautājumos, kuras sastāvā ir viens pamatskolas skolotājs un viens vidusskolas skolotājs no katras dalībvalsts, kurus izvēlējušās Komisijas pārstāvniecības. Šī grupa sniedz ieteikumus par Komisijas dienestu izstrādāto mācību materiālu saturu un pasniegšanas veidu. Tas varētu būt ļoti noderīgi, lai panāktu piedāvājuma atbilstību pašreizējām tendencēm un vajadzībām.

5.8.6. Papildus zināšanu par Eiropu apguvei izglītības iestādēs ir svarīgi, lai informācija būtu pieejama arī plašākai sabiedrībai, piemēram, publiskajās bibliotēkās un citās publiskās vietās.

Briselē, 2019. gada 17. jūlijā

*Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Luca JAHIER*
